

21e eeuwse vaardigheden

In het leerplankader voor kunstzinnige oriëntatie gaat bijzondere aandacht uit naar vaardigheden die leerlingen moeten beheersen om te kunnen functioneren in de huidige maatschappij en die als basis dienen voor het leven en werken in de kennissamenleving. Het gaat hierbij over de 21e eeuwse vaardigheden.

Het betreffen hier "generieke vaardigheden en daaraan te koppelen kennis, inzicht en houdingen die nodig zijn om te kunnen functioneren in en bij te dragen aan de kennissamenleving" (Thijs, Fisser & Van der Hoeven, 2014). Ten aanzien van 21e eeuwse vaardigheden zijn er verschillende modellen in omloop. Recentelijk is daar, op basis van literatuuronderzoek en ten behoeve van curriculum analyse-activiteiten, een samenvatting van gemaakt.

Het betreft de volgende vaardigheden:

- **Creativiteit:** het bedenken van nieuwe ideeën en deze kunnen uitwerken en analyseren.
- **Kritisch denken:** het kunnen formuleren van een eigen, onderbouwde visie of mening.
- **Probleemoplosvaardigheden:** het (h)erkennen van een probleem en tot een plan kunnen komen om het probleem op te lossen.
- **Communiceren:** het effectief en efficiënt overbrengen en ontvangen van een boodschap.
- **Samenwerken:** het gezamenlijk realiseren van een doel en anderen daarbij kunnen aanvullen en ondersteunen.
- **Digitale geletterdheid:** het effectief, efficiënt en verantwoord gebruiken van ICT, waarbij digitale geletterdheid een combinatie is van basiskennis ICT, mediawijsheid en informatievaardigheden.
- **Sociale en culturele vaardigheden:** het effectief kunnen leren, werken en leven met mensen met verschillende etnische, culturele en sociale achtergronden.
- **Zelfregulering:** het kunnen realiseren van doelgericht en passend gedrag.

Ook binnen het leerplankader, en de bijbehorende leerlijnen, voor kunstzinnige oriëntatie wordt aan deze 21e eeuwse vaardigheden gewerkt. Aan de hand van het creatieve proces en met behulp van de inhouden (kennis), vaardigheden en attitudes van de kunstzinnige vakdisciplines leren leerlingen bij kunstzinnige oriëntatie betekenis te geven aan (eigen) kunstzinnige en culturele uitingen. Binnen dit leerproces komen alle 21e eeuwse vaardigheden aan de orde.

Loenen & Elijzen (2014) analyseerden de inhoud van de preambule, de karakteristiek en de kerndoelen op de mate waarin gerefereerd werd aan de 21e eeuwse vaardigheden. In de [karakteristiek](#) van het leergebied kunstzinnige oriëntatie wordt daarbij vooral aan de sociale en culturele vaardigheden, aan de vaardigheid creativiteit en aan communiceren gerefereerd.

De [kerndoelen](#) besteden vooral aandacht aan communiceren (kerndoel 54), kritisch denken en zelfregulering (kerndoel 55) en aan sociale en culturele vaardigheden (kerndoel 56). Binnen de leerlijnen voor kunstzinnige oriëntatie komen, naast de bovenstaande vaardigheden, alle 21e eeuwse vaardigheden in meer of mindere mate aan bod. Door het [creatieve proces](#) centraal te stellen in de leerlijnen wordt creativiteit ontwikkeld. Door regelmatig reflectiemomenten in te bouwen wordt het kritisch denken en zelfregulering ontwikkeld, en [divergente opdrachten](#) bevorderen het probleemoplossend denken en handelen. Daarnaast werken leerlingen in het leergebied kunstzinnige oriëntatie regelmatig aan gezamenlijke opdrachten of projecten. Dit bevordert de vaardigheid samenwerken.

